

Aan de leden van de gemeenteraad

Weert, 4 december 2015

Onderwerp: Economisch profiel 2015

Geachte raadsleden,

Bijgaand treft u het Economisch profiel 2015 aan. Deze profielschets maakt inzichtelijk wat de huidige stand van de Weerter economie is en zet daar de belangrijkste trends en ontwikkelingen tegen af. Hiermee ontstaat inzicht in kansrijke sectoren en in de (beleidsmatige) voorwaarden die moeten worden doorontwikkeld. Het opstellen van een Economisch profiel is opgenomen in het coalitieprogramma 2014-2018.

Het document vormt de basis om het gesprek met externe partijen aan te gaan, en om tot gezamenlijke keuzes te komen (economische agenda). Waar gaan we als gemeente extra inspanningen verrichten, waar dagen we het bedrijfsleven nadrukkelijker uit, waar zijn allianties te smeden met andere overheidsorganen en private partijen? Het economisch profiel wijst bovendien op de voordelen voor bedrijven, organisaties en instellingen om zich te vestigen in Weert.

Wij vertrouwen er op u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders,

M.H.F. Knaapen
gemeentesecretaris

A.A.M.M. Heijmans
burgemeester

An aerial photograph of Weert, Netherlands, showing a river, roads, and buildings. The image is semi-transparent, allowing the text to be overlaid. On the right side of the image, there is a vertical bar with a color gradient from red at the top to green at the bottom.

ECONOMISCH **PROFIEL**

2015

Gemeente **Weert**

ECONOMISCH **PROFIEL**

November 2015

INHOUDSOPGAVE

V	VOORWOORD	6
S	SAMENVATTING	7
I	INLEIDING	8
	ECONOMISCH DNA WEERT	10
A.	VESTIGINGSPLAATSFACTOREN	10
1.1	Comfortabele Ligging	10
1.2	Sterke netwerken	10
1.3	Aantrekkelijk Woonklimaat	12
1.4	Voldoende geschikt personeel	14
1.5	Gedifferentieerde en duurzame werkomgeving	16
1.6	Gezonde financiële positie	18
1.7	Praktijkgericht onderwijs	20
1.8	Voorzieningen binnen handbereik	22
B	ENKELE SECTOREN UITGELICHT	24
1.9	(Maak)industrie	24
1.10	Groothandel en logistiek	24
1.11	Agrosector	26
1.12	Detailhandel	28
1.13	Vrijtijdseconomie	28
2	ECONOMISCHE STRUCTUURVERSTERKING	30
2.1	Agglomeratiekracht	32
2.2	Belang van kenniswerkers	34
2.3	Wijziging arbeidsmarkt	36
2.4	Woonkwaliteit	38
2.5	Detailhandel	38
2.6	Vrijtijdseconomie	40
2.7	Aandacht voor duurzaamheid	42
2.8	Belang van de (maak)industrie en agrosector	44
2.9	Belang van de agrosector	46
2.10	Veranderende rol gemeente	48
<i>Colofon</i>		50

VOORWOORD

Voor u ligt het Economisch Profiel van de gemeente Weert 2015. En niet zonder reden. Het gemeentebestuur vindt het belangrijk om een duidelijk beeld te schetsen van 'onze economie'. De Weerter economie is krachtig en daar kunnen we met z'n allen trots op zijn. Maar we zullen blijvend inspanningen moeten verrichten om de kansen te benutten en ervoor te zorgen dat 'onze economie' robuust blijft. Wilt u weten hoe Weert er op economisch vlak anno 2015 voor staat, maar ook waar de uitdagingen en de kansen liggen? Lees dan deze rapportage.

Voor het gemeentebestuur is het duiden van het economisch profiel van de gemeente Weert geen doel op zich; het is de basis om met elkaar tot keuzes te komen. Waar gaat de gemeente extra inspanningen verrichten, waar dagen we het bedrijfsleven nadrukkelijker uit, waar zijn allianties te smeden met andere overheidsorganen en private partijen? Met andere woorden, wat staat er in de komende jaren op de economische agenda van Weert?

Met dit economisch profiel als vertrekpunt, zijn wij van mening dat we de dialoog over de economische agenda op de juiste manier voeden. Met een éénduidig beeld van 'waar we nu staan'. Wij nodigen u van harte uit om gezamenlijk te werken aan de economische kracht van de gemeente Weert.

Rest ons u veel leesplezier toe te wensen.

Met vriendelijke groet,

Frans van Eersel
Wethouder EZ

SAMENVATTING

Deze profielschets geeft inzicht in de stand van zaken van de Weerter economie, zet daar belangrijke ontwikkelingen tegen af en schetst een aantal opgaven die daaruit voortvloeien. Hiermee wordt de basis gelegd voor de economische agenda van de gemeente Weert.

De cijfers van de verschillende bronnen zijn gebaseerd op de situatie tot en met 2014. De arbeidsmarktgegevens zijn tot medio 2015 bijgewerkt. Dat betekent dat niet alle cijfers een exact beeld schetsen van het 'hier en nu', maar dat is ook niet wat de rapportage pretendeert. Het is vooral een beschrijving van de economische vitaliteit en groeikracht van de gemeente Weert.

Belangrijke kwaliteiten van Weert

- De uitstekende bereikbaarheid door de ligging aan belangrijke weg- water en spooraders met luchthavens binnen handbereik;
- De ligging tussen krachtige economische regio's, met name de directe nabijheid van Brainport Eindhoven;
- Een aantrekkelijk woonklimaat met volop groen, een nog steeds groeiende populatie en woningen voor elke portemonnee;
- Toeristisch recreatieve voorzieningen zoals een fraaie historische binnenstad en een uitgebreid aanbod in Weert-West;
- Faciliteiten voor topsport, onder andere paardensport;
- Een regionale arbeidsmarktfunctie met een sterk aandeel van groothandel, (maak)industrie en zorg;
- Een breed en kwalitatief hoogwaardig aanbod van werklocaties;
- Export naar m.n. Duitsland en België en een binnenlandse oriëntatie van in- en verkoop op de regio m.u.v. de industrie;
- De aanwezigheid van praktijkgericht onderwijs met onder meer techniekgericht onderwijs en topsportonderwijs.

Essentiële basisvoorwaarden en opgaven

- Blijven werken aan de bereikbaarheid van de stad en van stedelijke werklocaties (verbreding A2, spoorverbinding België);
- Meer profijt halen uit de ligging nabij Zuidoost-Brabant;
- Zorgen voor voldoende en kwalitatief geschikt arbeidsaanbod (mede in verband met de te verwachten uitstroom op de arbeidsmarkt);
- Afstemming en samenwerking tussen bedrijfsleven en onderwijs;
- Inspelen op het belang van duurzaamheid als vestigingsplaatsfactor;
- Keuzes maken met betrekking tot een duurzame detailhandelsstructuur en daar maatregelen aan koppelen;
- Realiseren van de enorme potentie van de vrijetijdseconomie zoals uitbreiding van het toeristisch recreatief aanbod;
- Samenwerking stimuleren tussen maakindustrie, agrarische toelevering/verwerking en primaire sector;
- Een faciliterende, experimenterende en aanjagende rol van de gemeente.

Naast een informatief document is deze rapportage ook een communicatiemiddel richting politiek, bedrijfsleven en partners van de gemeente. Wij willen de gesignaleerde ontwikkelingen graag samen met betrokkenen vertalen in kansen en beleid; een aangescherpte economische agenda.

INLEIDING

De ontwikkelingen in de afgelopen jaren laten zien wat Weert op economisch gebied heeft bereikt. Ondanks forse economische tegenwind toont de Weerter economie haar kracht. Dit is te danken aan de hoogwaardige kwaliteit en flexibiliteit van het bedrijfsleven en de dominante aanwezigheid van het succesvolle Midden- en Klein Bedrijf (MKB). Daarbij zijn er altijd sectoren die om uiteenlopende redenen extra aandacht rechtvaardigen. Dit is niet alleen van belang voor de werkgelegenheid in de stad, maar voor de totale ontwikkeling van de regio. Een economisch vitaal Weert vergroot haar attractiviteit als centrumstad voor de regio.

“ **WEERT** EEN ECONOMISCH GEZONDE EN GROENE STAD WAAR EEN IEDER OP EEN DUURZAME WIJZE KAN WONEN, WERKEN, LEREN EN RECREËREN. ”

Om de mogelijkheden en kansen van de gemeente Weert de komende jaren optimaal te benutten is een integrale economische agenda voor de lange termijn gewenst. Een eerste stap om te komen tot dit programma is het opstellen van een beschrijving van de economische bouwstenen van Weert. Deze profielschets maakt inzichtelijk wat de huidige stand van de Weerter economie is en zet daar de belangrijkste trends en ontwikkelingen tegen af. Hierdoor ontstaat inzicht in de sectoren die het meest kansrijk zijn binnen het economisch profiel van Weert en in de (beleidsmatige) voorwaarden die moeten worden doorontwikkeld. In deze economische profielschets wordt daarmee de eerste basis gelegd voor een economische agenda voor de gemeente Weert.

Tijdens de jaarlijkse zomerborrel voor de Weerter ondernemers, in juli 2015, is het economisch DNA van Weert gepresenteerd aan een 55-tal ondernemers uit het Weerter bedrijfsleven. De waardevolle feedback uit het veld is bij het afronden van voorliggend document meegenomen.

“ **WEERT** LIMBURGSE GASTVRIJHEID MET UITSTEKENDE ONDERNEMERSMENTALITEIT ”

Beeld: Irene van Wel

ECONOMISCH DNA

Kennis en begrip van de lokale bouwstenen zijn noodzakelijk om het DNA van een economie te kunnen doorgronden. In de volgende paragrafen komen de meest voorname economische aspecten beknopt aan bod. Daarbij is onder meer gebruik gemaakt van een rapportage van bureau AldusWillem (juni 2015 in opdracht van de gemeente Weert). De meeste cijfers zijn gebaseerd op de situatie tot en met 2014. De arbeidsmarktgegevens zijn tot medio 2015 bijgewerkt.

A. VESTIGINGSPLAATSFACTOREN

1.1 COMFORTABELE LIGGING

De bereikbaarheid van Weert is uitstekend. De ligging aan de A2, met drie op- en afritten, zorgt voor goede verbindingen voor het wegverkeer. De nabijheid van internationale luchthavens zorgt voor ontsluiting via de lucht. Op maximaal twee uur reizen (over weg dan wel spoor) zijn acht grote internationale luchthavens te bereiken. Eén daarvan is Luik, de grootste cargo luchthaven van noordwest Europa. Over de weg zijn bovendien de twee Mainports Rotterdam en Antwerpen voor het goederenvervoer te bereiken in circa anderhalf uur.

Er is een goede spoorverbinding richting Eindhoven/Amsterdam (Schiphol) en richting Roermond en Maastricht/Heerlen (4x per uur een intercity). De spoorverbindingen van en naar België zijn momenteel niet in gebruik voor personenvervoer, maar samen met de provincie Limburg wordt hard gewerkt aan een besluit tot heringebruikname van deze grensoverschrijdende verbinding voor personenvervoer.

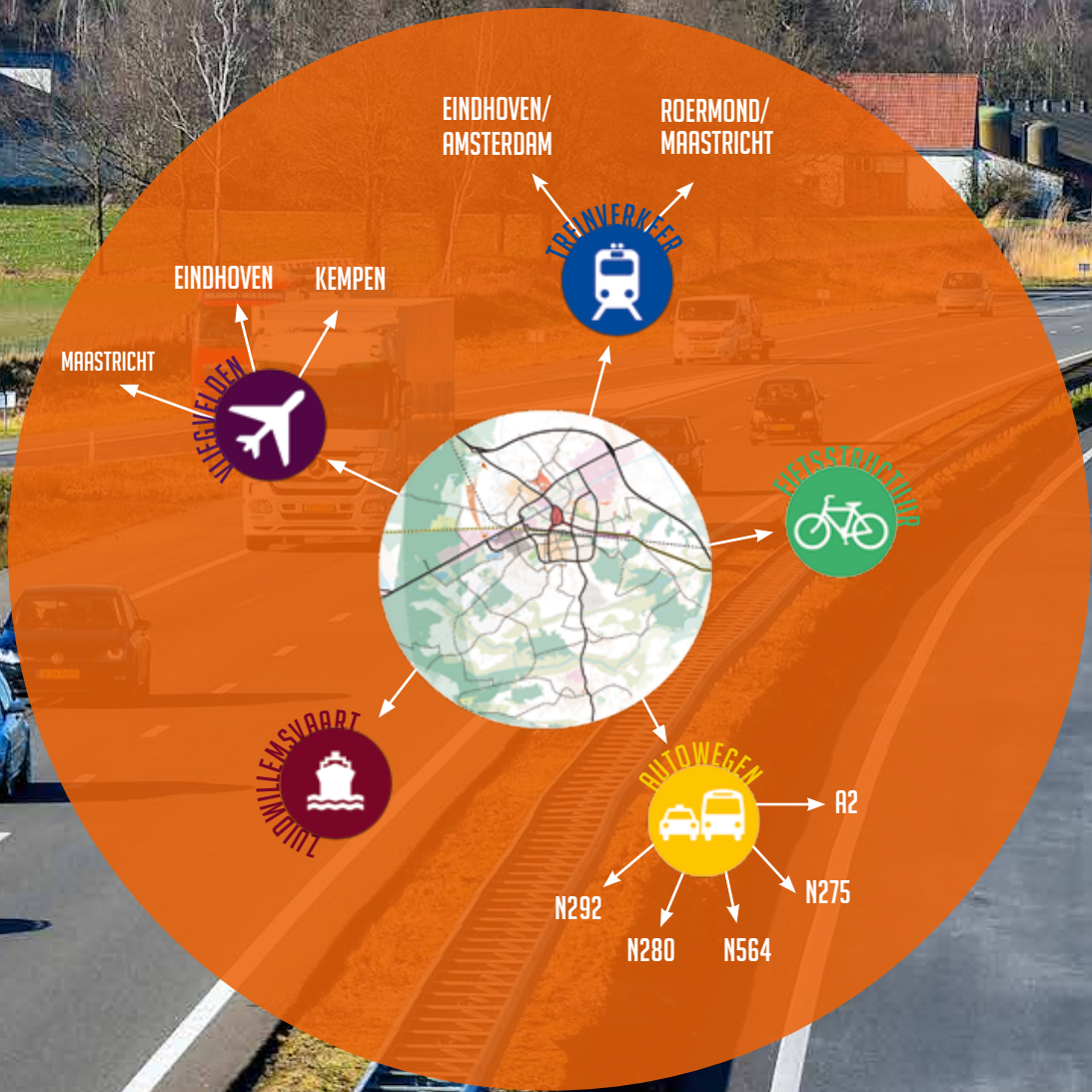
De Zuid-Willemsvaart is van oudsher bepalend geweest voor de economische ontwikkeling van de stad. Tegenwoordig maken nog weinig bedrijven gebruik van het water. Met de realisatie van de multimodale overslaghaven (MMTC) bij bedrijventerrein De Kempen en het duurzaam industriepark (DIC) op de gemeentegrens met Cranendonck komt hier verandering in.

De verkeersafwikkeling binnen de stad, naar de dorpen en de wijdere omgeving is door twee ringwegenstelsels en radiale wegen uitstekend. De belangrijkste provinciale wegen zijn de Ringbaan-Noord (N275), de Kempenweg (N564), de Roermondseweg (N280) en de Maaseikerweg (N292). De aansluiting op het Belgische regionale wegennet richting Maaseik en Bree heeft de aandacht. De compacte vorm van de stad is aantrekkelijk voor fietsers. Er bestaat een complete utilitaire fietsstructuur en uitgebreide recreatieve fietsroutestructuur.

1.2 STERKE NETWERKEN

Niet alleen in geografische zin is de ligging van Weert comfortabel, ook in economische zin is de ligging van Weert zeer goed te noemen. De stad is aangesloten bij de 'triple-helix' organisatie Keyport 2020. Dit samenwerkingsverband is een waardevol instrument om de economische structuur en het vestigingsklimaat in de regio te versterken. Met de profilering van Keyport 2020 (en in groter verband via Brainport 2020) krijgen de Weerter bedrijven een groter platform om hun producten en diensten aan te bieden.

Bovendien ligt Weert tussen een aantal sterke economische regio's met elk hun eigen profiel. Brainport Eindhoven met een krachtig profiel in de topsector High-Tech systems ligt op een steenworp afstand. Maar ook AgriFood Capital (Noordoost-Brabant), sterk in voedselverwerking en -preparatie, en Greenport Venlo met een sterk profiel in de AgriLogistiek, liggen nabij. Dit geldt ook voor de Campussen in Zuid-Limburg waar Health en Chemicals de belangrijkste topsectoren zijn en de Vlaamse Ruit waar industrie en logistiek de belangrijkste economische motoren zijn.

Beeld: Dion Huiberts

1.3 AANTREKKELIJK WOONKLIMAAT

Bevolking

In Weert wonen 48.971 inwoners (juni 2015). Het merendeel van de inwoners woont in het stedelijk gebied. De rest van de inwoners is woonachtig in de 5 kernen Stramproy, Laar, Altweeterheide, Swartbroek en Tungelroy.

Tegen de trend in blijft Weert groeien. Waar veel omliggende gemeenten dalen in inwonersaantal, laat Weert een groei zien van 48.305 inwoners in 2008 tot het huidige aantal. Deze toename komt met name door een positief migratiesaldo, mensen die zich in Weert gevestigd hebben. Deze positieve cijfers bevestigen dat Weert een prettige woonstad is.

De prognose uit 2015 laat voor Weert in de periode 2015-2025 slechts een beperkte (0,16%) bevolkingsafname zien naar 48.837 inwoners in 2025 (E,til). De prognoses van het CBS 2013 en Primos 2014 voorspellen een iets grotere daling van het aantal inwoners. De prognoses van het aantal huishoudens laten allen een groei zien tot circa 2027, dit komt met name door de toename van het aantal eenpersoonshuishoudens. Wat opvalt is dat in Weert, ten opzichte van het gemiddelde in Limburg en Nederland, relatief veel gezinnen met kinderen wonen.

Het aantal kinderen van 0-15 jaar daalt tot 2025 met circa 3% van 7.204 in 2015 tot 6.971 in 2025. Het aantal inwoners van 15-65 jaar daalt met circa 7% van 31.298 in 2015 naar 29.162 in 2025 en het aantal personen van 65 jaar en ouder neemt met circa 22% toe, van 10.412 in 2015 naar 12.705 in 2025.

Woningmarkt

Weert is een compacte middelgrote gemeente. In totaal telt Weert 22.349 woningen (CBS, peildatum 1-1-2015), waarvan 65% koop en 35% huur. Ongeveer 22% van de woningen is gestapeld. In 2014 gaven de inwoners van Weert aan tevreden te zijn over het wonen en leven in hun eigen wijk of dorp: 78% beoordeelt dit als goed of uitstekend.

De recente cijfers uit de Structuurvisie Wonen, Zorg en Woonomgeving Midden-Limburg en de prognose van E,til duiden op een extra woningbehoefte van circa 900 woningen (50% huur en 50% koop) in de periode 2014 – 2023. Daarna groeit het aantal huishoudens nog licht door, tot 2028. De focus komt steeds meer te liggen op renovatie en transformatie. Daarnaast voorziet het nieuwbouwprogramma naar verhouding in veel koopwoningen en minder huurwoningen. Nog onderzocht moet worden waar omzetting van koop naar huur kan plaatsvinden. Dit laatste speelt met name vanaf 2018.

Groenste Regio ter wereld

Weert is in 2014 verkozen tot Groenste Regio van de wereld. Dat is uiteraard niet voor niets want Weert bestaat voor 22,9 % uit bos en natuur en beschikt bovendien over een uitgestrekt buitengebied met hoogwaardige landbouwgebieden en kleinschalige cultuurlandschappen. De grote natuurgebieden maken deel uit van het grensoverschrijdende landschap Kempen~Broek, een natuurgebied van ruim 25.000 ha in Nederland en België.

48.971 INWONERS

78%
"GOED!"
"UITSTEKEND!"

2025
AANTAL HUISHOUDENS GROEIT.
RELATIEF VEEL GEZINNEN MET KINDEREN.

22%
TOENAME PERSONEN
VAN 65 JAAR EN OUDER.

3%
DALING KINDEREN
TUSSEN 0-15 JAAR
TOT EN MET 2025.

7%
MINDER INWONERS
TUSSEN DE 15 EN 64
JAAR TOT EN MET 2025.

22.394
WONINGEN

65% KOOP
35% HUUR

22,9%
BOS &
NATUUR

1.4 VOLDOENDE GESCHIKT PERSONEEL

Werkgelegenheid

In 2014 bood Weert plaats aan 25.600 banen. De sector handel is met 19,4% van de totale werkgelegenheid de belangrijkste en grootste werkgever van Weert. Vergeleken met het Nederlandse gemiddelde (9,8%) valt daarnaast het werkgelegenheidsaandeel van de sector industrie (18,5%) erg op. De zorgsector is met ruim 15% een goede derde. Ten opzichte van het landelijke beeld is deze sector echter nog licht ondervertegenwoordigd, evenals de overheid en zakelijke diensten.

Het is daarnaast ook van belang te constateren dat 92% van het aantal bedrijven behoort tot het midden- en vooral kleinbedrijf (<10 werkzame personen). Het aantal bedrijven is de afgelopen jaren fors gegroeid: van 3080 in 2004 tot 3980 in 2014.

Vanaf 2006 toont de werkgelegenheid in Weert een dalende lijn, landelijk is dat pas vanaf 2011. De Weerter krimp wordt veroorzaakt door de dominantie van een aantal conjunctuurgevoelige sectoren (industrie, handel, bouw, logistiek). Dit verklaart het afwijkend beeld van de landelijke trend. Tevens heeft het vertrek van de Koninklijke Militaire School gezorgd voor een bovengemiddelde daling bij het openbaar bestuur. De werkgelegenheid in de sectoren zorg, advies en onderzoek steeg daarentegen.

Er is sprake van een verschuiving van een bovengemiddeld aantal fulltime banen naar een sterke opkomst van parttime banen. Dit is een regionale tendens. De banenkrimp zorgt hierdoor voor extra economische impact: er is niet alleen sprake van minder banen, de resterende banen zijn ook meer parttime banen waaruit minder verdienend vermogen voortkomt. Het is niet direct verklaarbaar waarom het aandeel parttime banen verhoudingsgewijs hoger ligt ten opzichte van de benchmark.

Arbeidsmarkt

De komende tien jaar bereiken in Midden-Limburg bijna 16.000 mensen de pensioengerechtigde leeftijd en stromen uit de arbeidsmarkt. In de meest vergrijsde sector – het onderwijs- betekent het zelfs dat 3 op de 10 werknemers uitstromen. De ontwikkeling van de beroepsbevolking in Weert laat zien dat tussen 2008-2025 circa 13% van de beroepsbevolking (3.000 personen) stopt met werken. Bovendien betreft deze beroepsbevolking ‘de economisch actieven’ welke belangrijk zijn voor de economische dynamiek. Hoewel kan worden verwacht dat een deel van deze uitstroom niet wordt vervangen is hier sprake van een belangrijke vervangingsopgave.

Bedrijven kunnen moeilijker aan geschikt personeel komen en dat is in de technische sector in Weert reeds voelbaar. Een verhoging van de arbeidsparticipatie en/of arbeidsproductiviteit (door middel van innovatie) zijn noodzakelijkheden om de uitdagingen tegemoet te treden, maar zullen de problemen slechts gedeeltelijk ondervangen. De komende jaren zullen in Weert zowel in kwalitatief als kwantitatief opzicht grotere tekorten gaan ontstaan op de arbeidsmarkt. In Brainport 2020 (heel Zuidoost-Nederland) is in dat kader reeds de alarmbel geluid: arbeidspotentieel is de belangrijkste uitdaging voor de toekomst.

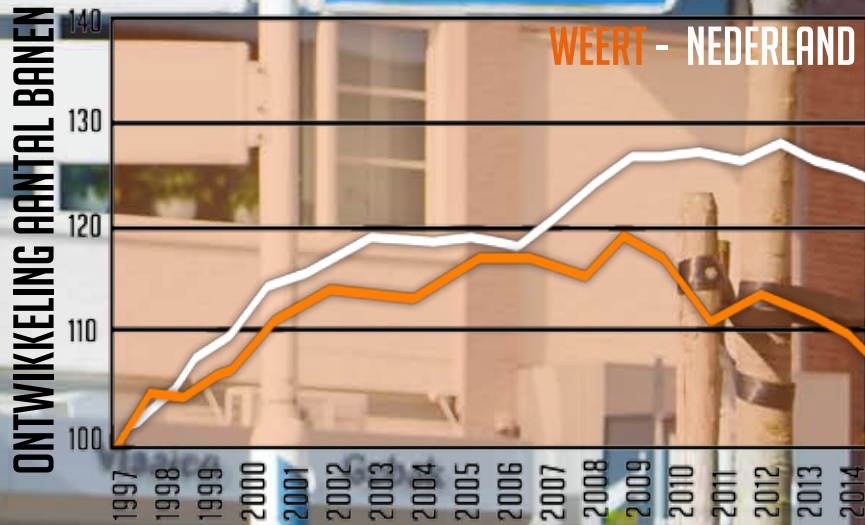
Pendel

Van alle arbeidsplaatsen in Weert wordt ruim 42% ingevuld door inwoners uit andere gemeenten (buur- en regiogemeenten en een klein deel Noord-Brabant). Van alle werkzame inwoners van Weert, werkt 37% in een ander gemeente (meer dan 1/3!).

Voor de inkomende pendel zijn Zuidoost-Brabant, de gemeente Nederweert en de gemeente Leudal de belangrijkste herkomstgebieden; ruim 50% van alle inkomende pendelaars. Een kleine 10% van de inkomende pendelaars komt vanuit België; circa 1.000 mensen.

Voor de uitgaande pendel is de provincie Noord-Brabant en dan in het bijzonder Zuidoost-Brabant het belangrijkste werkgebied; circa 47% van alle uitgaande pendelaars reist bijna dagelijks de provinciegrens over. De grensoverschrijdende uitgaande pendel naar België is marginaal en geen factor van betekenis.

Helmond
Eindhoven

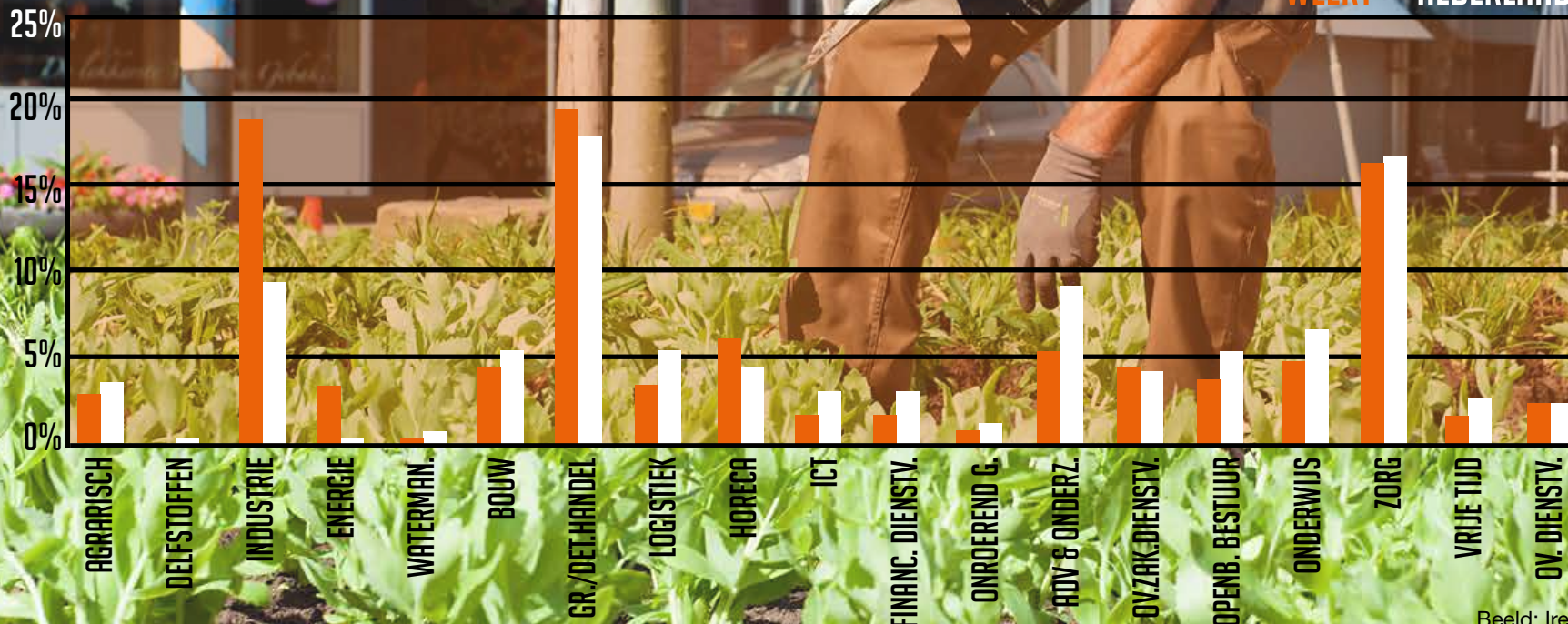
25.600 BANEN

**3980
BEDRIJVEN**

**13%
STOPT MET
WERKEN**

WEERT - NEDERLAND

1.5 GEDIFFERENTIEERDE EN DUURZAME WERKOMGEVING

Weert biedt haar ondernemers een goede diversiteit aan vestigingslocaties en bedrijfsruimten. Een groot aantal gevarieerde, kwalitatief hoogwaardige en goed ontsloten terreinen staat hiervoor garant. In totaal heeft de gemeente bruto 530 hectare (450 ha. netto) aan bedrijventerreinen. Op het vlak van bedrijfsruimten is de leegstand met 2% relatief bescheiden aangezien landelijk sprake is van een reguliere leegstand (vooral reguliere frictieleegstand) van circa 6%.

Per 2015 is circa 69 hectare grond direct beschikbaar voor uitgifte ten behoeve van bedrijven. Het betreft verschillende typen bedrijfskavels op een aantal bedrijventerreinen. De meeste ruimte is aanwezig op Kampershoeck 2.0. Op basis van de gemaakte prognoses zorgt dit de komende 15 jaar voor voldoende mogelijkheden om het bedrijfsleven van economische manoeuvreerruimte te voorzien. Bovendien biedt Kampershoeck 2.0 als bovenregionaal bedrijventerrein ook ruimte voor incidentele grootschalige vraag van met name distributie-logistieke bedrijven.

Aan de hand van milieuzones (categorie 1 t/m 5) met –op sommige terreinen- mogelijkheid tot verkleuring wordt er gestuurd op een breed en actueel aanbod van locaties.

Kantoren

Weert is met een kantorenareaal van 112.000 m² v.v.o. de zesde kantorenstad van Limburg. De grootschalige gebruikers bevinden zich met name op Centrum-Noord (32.707 m², 31 panden). De kleinschalige vraag naar kantoren wordt gefaciliteerd in de binnenstad (48.812 m², 93 panden).

In totaal beschikt Weert over een planvoorraad van ruim 20.000 m² v.v.o. (kantoorgebouwen Porta en kantoortoren Kampershoeck 2.0). De leegstand bedraagt met 16.850 m² v.v.o. zo'n 15% van de totale kantorenvoorraad, tegen ruim 17% op landelijk niveau (PBL, januari 2015). Het beleid is gericht op het uit de markt halen van meters buiten de twee concentratiegebieden. Voor toevoeging van nieuwe kantooruimte is weinig ruimte. De kantorenmarkt is veelal een vervangingsmarkt: elke meter die aan de voorraad wordt toegevoegd zou eigenlijk ook gesloopt en/of getransformeerd moeten worden.

In het gebied Centrum-Noord is voldoende ruimte voor toekomstige kantoorontwikkelingen. Dit zijn aantrekkelijke kantoorlocaties vanwege de uitstekende bereikbaarheid aan de Ringbaan-Noord en Eindhovenseweg en ligging in nabijheid van de binnenstad. Op dit kantorenpark is nog 19.000 m² bvo planologische uitbreidingsruimte voor kantoren.

MKB

Het MKB is in Weert goed vertegenwoordigd en bovendien bijzonder succesvol. In economisch opzicht is het bijzonder sterk, zowel in termen van aantallen en positief bedrijfsresultaat.

Duurzaamheid

Weert heeft de afgelopen jaren vooruitgang geboekt in het kader van duurzaam wonen, ondernemen en mobiliteit. De gemeente zet, conform het Beleidskader Duurzame ontwikkeling Weert, in op een energieneutrale stad in 2050. Dit is een hoge ambitie, die uiteraard ook geldt voor de eigen organisatie met een voorbeeldfunctie. Als nul situatie heeft Weert in 2011 een energieverbruik van 3.921 TJ waarvan 4,22% duurzaam is opgewekt. In 2020 is het streven om 11% duurzaam op te wekken en 8,5% aan energieverbruik te hebben bespaard.

Duurzaamheid is echter meer dan alleen energieneutraal zijn. Weert streeft ook naar een duurzame leef-, woon- en werkomgeving door het creëren van een klimaatbestendige, vitale stad. Duurzaamheid is in Weert niet langer een solitair aspect, maar is een integrale agenda welke terug dient te komen in alle hiervoor aangehaalde economische thema's. Weert wordt daarmee een stad met een aantrekkelijk en duurzaam vestigingsklimaat.

BEDRIJVENTERREIN

530 HA
450 HA NETTO

69 HA
DIRECT
BESCHIKBAAR

112.000 M²

KANTOORVLOEROPPERSVLAKTE

LEEGSTAND
15% WEERT
17% LANDELIJK

2%

LEEGSTAND
BEDRIJFSRUIMTE

VS

6%

LEEGSTAND
BEDRIJFSRUIMTE

1.6 GEZONDE FINANCIËLE POSITIE

De toegevoegde waarde die in Weert wordt gegenereerd bedraagt in totaal circa € 1,9 miljard, waarvan € 481 miljoen (25%) door de industrie, € 336 miljoen (18%) door de groothandel en € 325 miljoen (17%) door de zakelijke dienstverlening.

In de periode 2013-2014 is de toegevoegde waarde in de agrarische sector het sterkst gegroeid (+7,9%), gevolgd door de industrie (+ 6,2%). De groei van de agrarische sector is in lijn met het landelijke beeld, de industrie daarentegen is in Weert 3,4% sterker gegroeid dan landelijk. Ook de kwartaire diensten groeiden sterk in Weert (+ 4,8%); de bouw (-2,0%) en de detailhandel (-1,8%) waren de enige krimpsectoren.

Toegevoegde waarde: omzet -/- aankoopbedrag ofwel de marktwaarde van de productie -/- de ingekochte grondstoffen. Voor sectoren als bijv. de overheid wordt deze uitgedrukt in de totale loonsom.

De regio staat in de landelijke ranking op de tweede plek van de top veertig Corop-regio's qua solvabiliteit en liquiditeit van het MKB (Bron: Rabobank 2015). Ook in Weert heeft het lokale bedrijfsleven beter gereundeerd dan landelijk het geval was. Wel behaalden diverse sectoren in 2013 een negatief rendement, met name in de bouwnijverheid. Qua solvabiliteit heeft het lokale bedrijfsleven ook iets meer 'vlees op de botten' dan het nationale. Wel is de financiële positie van de detailhandel en horeca zwak.

In- en verkooprelaties

Uit marktonderzoek van de gemeente Weert (2013) blijkt dat circa een derde van de afzet van de Weerter bedrijven uit export voortkomt. Hierbij nemen Duitsland en België een belangrijke plaats in. Inkoop vindt voor ongeveer een kwart in het buitenland plaats, eveneens grotendeels in onze buurlanden.

Uit onderzoek naar de binnenlandse in- en verkooprelaties (AldusWillem 2015) blijkt dat het Weerter bedrijfsleven relatief sterk op de eigen regio, en daarbinnen op de eigen gemeente, gericht is. Vanuit inkoopogpunt kan dit positief geduid worden: 'men gunt elkaar de handel' en kennelijk kan de eigen regio in de vraag voorzien. Uit het perspectief van de verkoop is een genuanceerdere conclusie op zijn plaats: er wordt relatief veel geld in de lokale economie 'rondgepompt' en dat draagt op zich niet bij aan de groei en kracht van de lokale economie.

De industrie heeft wel een grotere ruimtelijke actieradius, vooral voor wat betreft de verkopen. Noord-Brabant en Limburg zijn daarbij de belangrijkste afzetprovincies. Ook voor de groothandel is de eigen provincie de belangrijkste inkooplocatie, maar het ruimtelijk verkooppatroon is meer gelijkmatig over de provincies verdeeld dan bij de industrie.

1.7 PRAKTIJKGERICHT ONDERWIJS

Het aantal banen in deze sector blijft vergeleken met Nederland achter, terwijl het aantal onderwijsvestigingen bovengemiddeld is. Bijna iedere wijk in Weert heeft een basisschool of brede school, waardoor sprake is van relatief kleine onderwijsvestigingen. Naast een aantal basisscholen met een Room-katholieke grondslag en Montesori-onderwijs, kent Weert ook vier openbare basisscholen en speciaal-onderwijs.

Weert heeft ook kwalitatief hoogwaardige voorzieningen op het gebied van voortgezet onderwijs. In de Zuidwestelijke stadsrand van Weert is recent de nieuwbouw voor 'het College' gerealiseerd dat tevens is voorzien van (top)sportvoorzieningen. Andere scholen voor het voortgezet onderwijs in Weert zijn het Philips van Horne en het Kwadrant. Op de locatie Drakesteyn zijn de MBO-opleidingen van Gilde Opleidingen gesitueerd.

De scholen van LVO-Weert (College/Philips van Horne/Kwadrant) hebben officieel de status van 'Topsport Talentschool'. Op zo'n school krijgen geïndiceerde toptalenten in sport de kans om hun topsportcarrière te combineren met hun schoolcarrière.

Beroepsonderwijs

Het Kwadrant biedt sinds enkele jaren een 6-jarige technische opleiding (VMBO/MBO) aan, in nauwe samenwerking met het regionale bedrijfsleven en Gilde opleidingen. Uniek aan de opleiding is de intensieve samenwerking met het bedrijfsleven. Mensen uit het bedrijfsleven verzorgen gastlessen en de leerlingen gaan regelmatig naar bedrijven toe om zelf te ervaren hoe het er op de werkvloer aan toe gaat.

Kennisinstellingen

Binnen een straal van 50 kilometer bevinden zich vier academische opleidingscentra: de TU/e, de Open Universiteit in Heerlen, de Maastricht University en de Tilburg University. Binnen een niet veel ruimere cirkel liggen ook nog de universiteiten van Luik, Leuven en Aken.

Een groot aantal studierichtingen op HBO-niveau wordt aangeboden in onder meer Maastricht, Heerlen, Sittard, Venlo, Helmond, Tilburg en Eindhoven.

ELKE WIJK HEEFT
EEN BASISCHOOL
OF BREDESCHOOL

3 SCHOLEN VOOR
VOORTGEZET ONDERWIJS

1 MBO - SCHOOL

“TOPSPORT
TALENTSCHOOL”

1.8 VOORZIENINGEN BINNEN HANDBEREIK

Binnenstad

Weert heeft een prachtige historische binnenstad met een grote variatie aan horeca –alleen al ca. 100 gelegenheden in de binnenstad- en winkels. Naast winkels van de grote merken en ketens zijn er talrijke boetiekjes aan aantrekkelijke promenades. De verschillende pleinen geven de binnenstad een open sfeer waarbij plaats is voor gezellige terrasjes. Tezamen met de authenticiteit, de menselijke maat en de aanwezigheid van een groot aantal monumenten maakt dat van Weert een bijzondere winkelstad met een eigen karakter.

Zorg

Met ruim 4.000 banen is de zorgsector een belangrijke werkgever in Weert. Een van de grootste werkgevers in Weert is dan ook een zorginstelling, het SJG ziekenhuis (ruim 600 arbeidsplaatsen). Deze werkgever is de enige die in de afgelopen jaren een substantiële groei heeft doorgemaakt. Dit lijkt op een inhaalslag aangezien de zorg ten opzichte van het landelijk gemiddelde nog iets achter blijft.

De afgelopen jaren hebben in Weert grote veranderingen in het zorgaanbod plaatsgevonden. De gemeente bezit 730 intramurale plaatsen en 430 extramurale zorgwoningen. De meeste intramurale plaatsen en extramurale woningen zijn gelegen in woonzorgcomplexen in de stad Weert of Stramproy. Voor een aantal complexen zijn transformatieplannen opgesteld waarbij de intramurale capaciteit wordt verminderd. Deze plannen hebben te maken met de ontwikkelingen in de AWBZ, mede door de maatregelen die vanuit het Rijk zijn opgelegd.

Sport

De gemeente weert is in 2012 uitgeroepen tot sportstad van Nederland. Deze erkenning heeft te maken met de goede sportfaciliteiten en het grote aantal (top)sporters. 83 % van de Weerter jeugd is lid van een of meer van de 80 sport-verenigingen of –instellingen (bron statistische informatie 2014). Er zijn 6 bestaande gemeentelijke buitensportaccommodaties in de stad, waarvan Boshoven het grootste en meest volledige sportcomplex is en 1 locatie privaat eigendom is. Bij het College is de afgelopen jaren geïnvesteerd in de herinrichting van sportpark St. Theunis tot een multifunctioneel sportpark.

In Weert is veel topsport aanwezig. Naast 4 topsporters, heeft Weert ruim 30 topbasketballers, -volleybalsters en -ruiters die professioneel op het hoogste niveau spelen. Hiernaast zijn er ongeveer 80 (jeugdige) talenten in de golfsport, handboogschieten, reddend zwemmen, judo, skiën, tafeltennis, tennis en atletiek.

Weert vervult in Limburg een belangrijke rol als paardenstad. Er is sprake van een grote hoeveelheid paardenhouderijbedrijven (53) en een concentratie van (inter) nationaal erkende trainingsfaciliteiten die plaats bieden aan talenten op EK- en WK-niveau. Daarnaast fungeert dressuur- en springstal De IJzeren Man (Equestrian Center) als Olympisch Hippisch Steunpunt voor de provincie Limburg. Toppaarden worden vanuit Weert over heel de wereld verkocht. De Hippisch Centre of Excellence en het Paardenhuis Hoge Dunk zorgen daarbij voor een voortdurende optimalisatie van het klimaat voor (ondernemers in) de paardensector.

4000
BANEN

730 INTRAMURAAL
430 EXTRAMURAAL

83%
VAN WEERTER JEUGD
LID BIJ SPORTVERENIGING

6 BUITENSPORT
ACCOMODATIES

53
PAARDENHOUDERIJ
BEDRIJVEN

Beeld: Smile fotografie

B. ENKELE SECTOREN UITGELICHT

Gezien de relevantie van enkele sterke sectoren, wordt hieronder nader beschreven hoe deze sectoren in Weert er in detail uitzien en welke bedrijven daarbinnen zoal actief zijn.

1.9 (MAAK)INDUSTRIE

De industrie, en dan met name de maakindustrie, is sterk vertegenwoordigd in Weert (18,5% van de werkgelegenheid). Tot de maak-industrie behoren bedrijven met als kern-activiteit het transformeren of assembleren van een- of meerdere uitgangsmaterialen (grondstoffen en- of halffabrikaten) tot een ander- of andersoortig product of halffabrikaat. De sector is niet alleen op zichzelf belangrijk, maar tevens aanjager voor ontwikkelingen en innovaties in andere sectoren zoals agro-food, biobased economy, zorg en logistiek.

In Weert zijn er binnen deze sector veelal kleinschalige ondernemingen actief. De sector kent een versnipperd profiel; door de vele subsectoren die onder de maakindustrie vallen (van voedings- en genotmiddelenindustrie tot machinebouw) is een duidelijk 'weefsel' niet herkenbaar. Daardoor kennen bedrijven elkaar vaak niet en is de samenwerking beperkt. In deze regio wordt dit ondervangen door een Make Tech Platform waarin de bedrijven samenwerken. Ook Parkmanagement (in Weert actief op alle bedrijventerreinen) zorgt voor versterking van de onderlinge band.

Opvallend is dat een groot aantal bedrijven haar activiteiten op de agrosector richt, bijvoorbeeld Robert Bosch verpakkingsindustrie, Unicorn, Lemmers Food Group en Swaans beton.

1.10 GROOTHANDEL

De ligging van Weert voor handel en logistiek is zonder meer strategisch. Naast distributiecentra (Lidl, Waterfront) is er veel bedrijfsproces gerelateerde logistiek, zoals bij Weert Groep. Het transport van in Weert vervaardigde producten en/of onderdelen staat daarbij centraal. Daarnaast is de distributielogistiek sterk vertegenwoordigd, waarbij bedrijven uit Weert de distributie verzorgen voor groothandels en importeurs die in Weert gevestigd zijn, zoals Thijs Logistiek, Wetrion en Hoefnagels. De groothandel en import/export is sterk vertegenwoordigd in Weert, dit betreft uiteraard zowel food (eieren bijvoorbeeld) als ook non-food (schoenen, textiel, parfums). Van hieruit vindt de verdere distributie plaats naar overig Nederland en het buitenland.

1.11 AGROSECTOR

Het landbouwareaal van Weert is met een omvang van bijna 4.000 ha bijzonder groot. Het grootste deel van het grondgebruik is grasland en maïs (2.148 ha), gevolgd door akkerbouw (1.239 ha), tuinbouw open grond (330 ha) en glastuinbouw (6 ha). Daarnaast zijn er agrarische bouwkavels. De landbouw is dan ook duidelijk aanwezig en is in de agrarische gebieden de belangrijkste sector met 197 agrarische ondernemingen (per 2014). De veehouderij neemt daarbij een belangrijke plaats in; ruim honderd graasdierbedrijven (voornamelijk melkvee, koe en geit) en ruim vijftig intensieve veehouderijen (voornamelijk varkens, biggen, pluimvee).

Het economisch aandeel van de primaire sector kent een jaarlijkse bruto toegevoegde waarde (= omzet minus inkoop) van ca. € 40 miljoen. Opvallend is het aandeel van de zeer sterk hiermee verbonden agrofood-keten. Dit betreft ruim duizend agrarisch gerelateerde bedrijven. Landelijk is het economisch belang van de land- en tuinbouw 10% van het bruto toegevoegde waarde. In Weert levert het gehele agro-complex meer dan 20% van het bruto toegevoegde waarde (2014, onderzoek Agribusiness-in-beeld Keyport 2020).

In 2014 waren er in totaal 197 agrarische bedrijven: gemengde bedrijven, akker- en tuinbouwbedrijven, melkveehouderijen, paardenhouderijen, varkenshouderijen, kippenbedrijven en glastuinbouwbedrijven. De meeste bedrijven zijn graasdierbedrijven.

De agrarische sector omvat diverse (voedsel)ketens en begint bij de toeleverende industrie, daaropvolgend vindt de productie plaats op de primaire bedrijven. De primaire bedrijven leveren hun producten ter verwerking aan de industrie, die vervolgens producten levert aan veilingen, de groothandelsbedrijven of de detailhandel, met als eindstation de consument in binnen- en buitenland. Het is mogelijk dat tussenschakels worden overgeslagen. De agribusiness is nauw verbonden met andere sectoren in de economie. Opvallend daarbij is dat de primaire sector zorgt voor een aanzienlijke multiplier van de bruto toegevoegde waarde bij de agrarische gerelateerde sectoren.

Agro-food

Met de agro-food sector heeft Weert een economisch perspectief dat in groter regioverband (Brainport 2020) tot een positie van wereldspeler kan leiden. In Weert eindigt min of meer de agrarische regio die als Peel-regio vanuit Noordoost-Brabant via Helmond en Venlo in Weert uitkomt. De intensieve veehouderij is zeer sterk aanwezig, evenals grondgebonden teelt. Maar het is niet enkel de primaire sector zelf die in dit opzicht veel perspectief biedt. In de Brainport 2020 regio is de hele agro-food keten sterk vertegenwoordigd.

Met voor de hand liggende spelers als Unicorn, Nukamel en Isidorus heeft Weert een redelijk aantal toeleveranciers voor de agrarische sector. Binnen de complete voedingsketen (agro-food) speelt Weert echter een nog grotere rol als toeleverancier van met name verpakkingsmachines en verpakkingsmaterialen. Vrijwel alle Weerter verpakkingsmachinebouwers (o.a. Robert Bosch, GEA) richten zich op het verpakken van voedingsmiddelen. Tegelijkertijd zijn er een aantal andere toeleveranciers voor de agro-food keten in Weert die minder voor de hand liggen: v/d Meerakker heeft een gespecialiseerd onderdeel voor installatietechniek in de agrarische sector, Swaans Beton levert (een van) de beste stalvloeren in Nederland. Bovendien zijn er nog de nodige vleesverwerkers actief in de regio en kunnen de fabrikanten van snoepgoed en gebak ook tot deze sector worden gerekend.

AGRO-FOOD KETEN STERK VERTEGENWOORDIGD

197
AGRARISCHE
BEDRIJVEN
IN 2014

20%
TOEGEVOEGDE WAARDE
AGROCOMPLEX

WEERT: GROTE ROL ALS TOELEVERANCIER

1.12 DETAILHANDEL

Weert beschikt (medio 2015) over 394 winkels met een totaal vvo van 116.447 m², waarvan 45.538 m² in het centrum (het gebied binnen de singelring). De leegstand in winkelpanden gemeentebreed bedraagt 15% van het vvo. Deze is met name in de binnenstad geconcentreerd, waar ca. 1 op de 7 winkelpanden leeg staat. Buiten het centrum heeft Weert een zestal wijkwinkel-concentraties met een supermarkt (waarvan één in het dorp Stramproy) en een zestal winkelstrips (waarvan eveneens één in Stramproy). Hierdoor beschikken de meeste wijken over een wijkverzorgend boodschappencentrum. Ten slotte is bedrijvenlocatie de Roermondseweg-Moesdijk aangewezen voor perifere detailhandel.

1.13 VRIJETIJDSECONOMIE

Het maatschappelijke en economische belang van recreatie, toerisme en vrije tijd is groot en groeit nog steeds. Weert benut de economische meerwaarde van het gebied door onder andere een zeer uitgebreid netwerk van grensoverschrijdende bewegwijzerde recreatieve routestructuren voor wandelaars, fietsers, ruiters, menbers en mountainbikers. In het westen van Weert ligt een gebied van ca. 60 hectare met een enorme potentie voor verdere completering van het toeristisch-recreatieve aanbod, o.a. van topsport, cultuur en leisure. Naast het bestaande zwembad De IJzeren Man zijn recentelijk een waterskibaan en een klimbos toegevoegd, een verrijking voor het aanbod. Na afronding van zandwinning in het gebied Weert-West, wordt de ontstane plas landschappelijk afgewerkt met een dagstrand, maar ook met een duikfaciliteit voor sportduikers.

Het aantal banen in de vrijetijdseconomie in Weert ligt op het niveau van het landelijk gemiddelde (circa 7% van alle banen). Het aantal banen in de horeca is daarbij inbegrepen.

Cultuur

Naast een binnenstad met historische elementen, sterke winkelformules en goede bereikbaarheid zijn in Weert ook diverse instellingen, stichtingen en verenigingen op cultureel vlak actief. Zo heeft Weert een bibliotheek (Bibliocenter), een Regionaal Instituut voor Cultuur- en Kunsteducatie (RICK), een middelgroot theater (het Munttheater), een popmuziekpodium (de Bosuil), een gemeentemuseum (Jacob van Horne) en vindt er elk jaar een grootschalig rockfestival genaamd Bospop plaats. Daarnaast zijn er ook maandelijks kleinschalige evenementen in de binnenstad te vinden. De binnenstad biedt zo een totaalpakket aan beleving, evenementen, architectuur, voorzieningen (o.a. horeca) en een goede openbare ruimte.

394 WINKELS

15%
LEEG

DETAILHANDEL
GROENSTE REGIO

80 KM
RUITERPADENNETWERK
MET AANSLUITING OP:

CRANENDONCK
110 KM AAN PADEN

BELGISCH LIMBURG
600 KM AAN PADEN

200 KM

LANGE AFSTANDS WANDELPADEN

60 KM

GEMARKEERDE WANDELPADEN

25.000 HA

GRENSOVERSCHRIJDEND
NATUURGEBIED

600.000
OVERNACHTINGEN
PER JAAR

2 VAKANTIE-
PARKEN

10 B&B

7 CAMPINGS

4 GROEPS
ACCOMMODATIES

5 HOTELS

ONTWIKKELINGEN & OPGAVEN

INLEIDING

Mondiale en landelijke ontwikkelingen hebben hun weerslag op de Weerter economie. Algemene trends en ontwikkelingen zijn niet te beïnvloeden en soms ingrijpend en bedreigend, maar houden ook altijd een uitdaging in. In dit hoofdstuk worden de trends beschreven die het meest relevant zijn voor de economische toekomst van Weert. Daarnaast wordt het economisch DNA van Weert geconfronteerd met deze trends en ontwikkelingen. Deze confrontatie vormt een basis voor het vervolg, het opstellen van een economische uitvoeringsagenda.

LEESWIJZER

Op de rechterpagina ziet u een overzicht van de trends omschreven in dit hoofdstuk. Elke trend heeft zijn eigen icoontje en eigen kleur. Door het icoontje en de kleur te volgen, kunt u gemakkelijk doorbladeren naar de trends die voor u interessant zijn. Zoals ook in het vorige hoofdstuk, staat op de rechterpagina de informatie globaal in beeld weergegeven.

2.1 AGGLOMERATIEKRACHT

ONTWIKKELINGEN

Globalisering neemt nog steeds toe wat er voor zorgt dat landen en regio's (over de hele wereld) steeds meer met elkaar worden verbonden. Bedrijvigheid organiseert zich in clusters en netwerken die met elkaar verbonden zijn. Diverse studies laten zien dat stedelijke dichtheid daarbij gunstig is voor meer innovatie, hogere productiviteit en daarmee economische groei. Een belangrijke trend hierbij is de zogenaamde 'borrowed size' welke gaat over het denken over de wijze waarop nabijgelegen steden en agglomeraties elkaar kunnen versterken. Daarvoor moeten wél de verbindingen tussen die regio's heel goed zijn. Hoe sneller de verplaatsing van de ene naar de andere stad, hoe makkelijker het is om van elkaar te profiteren. Dit verwijst naar de situatie dat nabijgelegen en goed met elkaar verbonden steden één stedelijk functioneel geheel vormen en gezamenlijk één hoog niveau aan voorzieningen huisvesten.

De kern van het economische succes van een stad en een agglomeratie bestaat uit het feit dat bedrijven profiteren van elkaars nabijheid. Rond die clusters van bedrijven ontstaan arbeidsmarkten en markten van toeleveranciers. Daarnaast is sprake van een optimale overdracht van kennis. Steden bieden interactiemilieus zodat frequent face-to-face contact mogelijk wordt gemaakt en ondernemerschap wordt gestimuleerd en gefaciliteerd.

OPGAVE

Het principe van het elkaar opzoeken en profiteren van elkaars nabijheid zal in de komende jaren alleen nog maar sterker worden. Uit de analyse van de binnenlandse in- en verkoopcijfers blijkt dat de Weerter bedrijven elkaar vooral in de regio Midden-Limburg opzoeken. Binnen die regio blijkt Weert zelf veruit het belangrijkste te zijn. Het is van grote waarde dat bedrijven ook op een hoger schaalniveau van elkaars bestaan afweten.

Op (boven)regionaal niveau ligt de agglomeratie Eindhoven binnen handbereik. Er lijkt sprake te zijn van een mentale barrière om hier zaken te doen. De industrie is de enige sector die hier –althans qua inkopen, nauwelijks qua verkopen- enigszins een uitzondering op vormt. Ook richting de agro foodcapital NO Brabant en de agro logistiek Greenport liggen er kansen, mede door de sterke positie van de agribusiness in Weert, maar daarvoor dient met name de fysieke verbinding met deze regio's te worden versterkt (belang van een goede infra).

2.2 BELANG VAN KENNISWERKERS

ONTWIKKELINGEN

Kennis en innovatie zijn, zeker voor de toekomst, sleutelbegrippen voor economisch succes van het bedrijfsleven. Om het concurrentievermogen van ondernemingen op peil te houden en te verbeteren en daarmee werkgelegenheid veilig te stellen is innovatie van levensbelang: innovatie in producten, processen, markten en productieomstandigheden. Hiervoor zijn kenniswerkers van groot belang.

Steden dienen ervoor te zorgen dat ze aantrekkelijk blijven voor de groep (creatieve) kenniswerkers. Gezien het belang van hooggekwalificeerde arbeid voor de huidige economie wordt het steeds belangrijker voor regio's om attractief te zijn voor deze talenten.

Deze economisch succesvolle groepen concentreren zich met name in de krachtige agglomeraties (o.a. Randstad en Brainport Eindhoven). Dit succes heeft ook een positieve invloed op het type banen en de lonen van laagopgeleiden. Hoewel de tendens is dat pas afgestudeerde hoger opgeleiden naar het economische centrum van het land trekken, zijn er daarnaast substantiële verhuisstromen tussen perifere regio's. Vooral hoogopgeleiden uit technische en economische disciplines vinden ook werkgelegenheid in perifere regio's.

OPGAVE

Het belang van een hoge quality of life (QOL) en hoge woonkwaliteit is voor de kenniswerker groot. QOL is daarmee ook een concurrentiemiddel geworden; het begrip QOL is vooral gericht op de fysieke leefomgeving, maar kent ook een sociaal-culturele inslag. 'Urban diversity' (diversiteit op verschillende fronten) leidt tot creativiteit en dat is net als voor bedrijven de voornaamste voorwaarde voor het aantrekken van kenniswerkers.

Zolang deze niet in Weert wonen is het belang van een goede infrastructuur groot; makkelijk kunnen aanreizen, maar ook makkelijk weer kunnen vertrekken is dus een voorwaarde. Aangezien kenniswerkers voor een groot deel uit Noord-Brabant komen is de verbreding/verbetering van de A2 een belangrijke topic, maar ook het hebben van een zeer frequente OV-verbinding.

Het creëren van waarde en/of valorisatie van kennis biedt kansen om rendement en continuïteit te verbeteren. Maar daarvoor zal de kenniskloof tussen ondernemer en kenniswerker moeten worden verkleind, zodat kennis op goede wijze benut wordt in het MKB.

BEHOEFTE AAN

KENNISWERKERS

QUALITY OF LIFE

WOONKwaliteit

GOEDE VERBINDINGEN

KENNIS

2.3 WIJZIGING ARBEIDSMARKT

ONTWIKKELINGEN

Mondiaal gezien groeit de bevolking nog steeds, maar in Europa, Nederland en ook Weert is in meer of mindere mate sprake van (zicht op) vergrijzing, ontgroening en krimp van de bevolking. Op de arbeidsmarkt zal de demografische trend merkbaar zijn, in de vorm van kwalitatieve en kwantitatieve personeelstekorten. Het belang van bedrijven en instellingen om extra te investeren in personeel wordt groter: zonder mensen geen productie.

Alle veranderingen vragen om een voortdurende (inter)regionale afstemming van vraag en aanbod op de arbeidsmarkt. Een verhoging van de arbeidsparticipatie en/of arbeidsproductiviteit (door middel van innovatie) zijn noodzakelijk om de uitdagingen tegemoet te treden.

Een andere belangrijke trend die van grote invloed is op de arbeidsmarkt is de grote groei van het aantal zelfstandigen zonder personeel (zzp). In 1996 waren er landelijk nog 330 duizend personen werkzaam als zzp'er, inmiddels zijn dat er ruim 800 duizend (2014). Een aanzienlijk deel van de zzp'ers hecht aan hun zelfstandigheid, innoveert, werkt samen in netwerken en werkt daarbij voor verschillende opdrachtgevers. Via dergelijke constructies stimuleren zij verspreiding van kennis en innovaties. De zzp'er biedt daarbij flexibiliteit aan de onderneming die hem inhuurt. Ze dragen bij aan het aanpassingsvermogen van de economie.

In toenemende mate maken bedrijven in Nederland gebruik van flexwerkers. Dit kunnen zzp'ers, tijdelijke werknemers, oproep- of uitzendkrachten zijn. In 1995 had minder dan een derde van de organisaties flexwerkers in dienst. In 2011 was dit toegenomen tot bijna tweederde van alle bedrijven. Verwacht wordt dat het aandeel flexibele krachten tot een derde zal groeien in 2020.

OPGAVE

Het is voor de vitaliteit van het Weerter bedrijfsleven en economie van doorslaggevend belang dat voldoende geschikt personeel in de regio aanwezig is en blijft. Het binden van een uitgebalanceerde beroepsbevolking kan gezien worden als één van de grootste uitdagingen voor de komende jaren. Hierbij is het van doorslaggevend belang dat Weert heel nadrukkelijk in voortdurende afstemming met haar regionale samenwerkingsverbanden de kwalitatieve en kwantitatieve vraag- en aanbodcijfers van de beroepsbevolking op de werkgelegenheid blijft monitoren. Daarnaast is afstemming en samenwerking tussen bedrijfsleven en onderwijs belangrijk: goede krachten opleiden en jongeren vasthouden.

Voor het functioneren van de sterk in aantal gegroeide zeer kleine bedrijven/zzp'ers is het van belang dat hier ook in juridisch-planologisch opzicht ruimte aan wordt geboden.

MUNT THEATER

800.000
ZZP-ERS

BINDEN VAN EEN
UITGEBALANCEERDE
BEROEPSBEVOLKING

UITDAGING

2.4 WOONKWALITEIT VAN GROOT BELANG

ONTWIKKELINGEN

Mensen willen graag wonen daar waar ze in potentie veel banen kunnen bereiken én daar waar ze makkelijk van allerlei voorzieningen gebruik kunnen maken. Een belangrijke trend is dat mensen in toenemende mate gaan wonen waar de kwaliteit van de woonomgeving hoog is. Mensen kiezen een woonstad die ze aantrekkelijk vinden. Veelal zijn dat veilige steden, met veel historie en stedelijke voorzieningen.

Er is in dit verband sprake van een groeiend besef van het economisch belang van cultuur voor (grote) steden. Niet alleen toeristen, maar ook bedrijven en werknemers worden aangetrokken door een florerende cultuur in een stad. Daarbij geldt dat steden met een groot en gevarieerd aanbod aan cultuur vooral een grote aantrekkingskracht hebben op mensen uit de hogere inkomensgroepen. Voor steden is deze groep hoogopgeleide, creatievelingen interessant, want mensen met meer kennis en vaardigheden zijn productiever, geven meer geld uit in plaatselijke horeca, detailhandel en cultuur en zijn meer geneigd om een eigen bedrijf te starten. Kortom, woonkwaliteit en cultuur zijn stimulansen voor een economisch vitale en succesvolle stad.

OPGAVE

Om inwoners te behouden of aan te trekken is het van groot belang dat kwaliteit van de woonomgeving van Weert op hoog niveau blijft. De pull-factoren van de gemeente moeten helder zijn en goed worden vermarkt om op deze wijze optimaal in te kunnen spelen op de latente vraag naar woningen. Het gaat hierbij nadrukkelijk niet alleen om het aanbod van woningen, maar om de economische dynamiek die ontstaat door de combinatie tussen wonen, bedrijvigheid, horeca, detailhandel, recreatie en cultuur. Ondanks de beperkte schaalgrootte van Weert is het zaak om in te zetten op een complete stad met het op peil houden van alle voorzieningen die daarbij horen. Dit betekent dat daarmee Weert ook een aantrekkelijke woongemeente kan zijn voor de grote hoeveelheid (buitenlandse) kenniswerkers uit Brainport Eindhoven.

2.5 DETAILHANDEL

ONTWIKKELINGEN

De economische crisis en diverse andere factoren zijn de start geweest van een veranderend winkel- en koopgedrag van consumenten. Daarbij spelen ook landelijke trends als digitalisering van de samenleving, internetwinkelen, branchevervaging binnen de detailhandelssector, de drang om steeds meer met elkaar te delen en de demografische ontwikkelingen in combinatie met veranderend gedrag een rol. Door deze ontwikkelingen is het winkelaanbod in veel steden niet meer afgestemd op de vraag van de consumenten, met het gevolg dat er een overschot ontstaat van het fysieke winkelaanbod. Daardoor komen steeds meer winkelpanden leeg te staan.

OPGAVE

Wanneer het aantal winkels en het gemiddeld vloeroppervlak per inwoner wordt afgezet tegenover vergelijkbare Nederlandse gemeenten komt daaruit naar voren dat Weert relatief veel winkels en vloeroppervlak heeft. Dit geldt bovendien voor bijna alle branches. Het is niet verwonderlijk dat sprake is van een sterk bovengemiddelde leegstand in Weert, die zich vooral in de binnenstad concentreert. Er is nu en in de toekomst geen uitbreidingsruimte voor winkels. De bevolkingsontwikkeling van Weert en de toevloeiing uit andere gemeenten zorgt niet voor voldoende draagkracht om extra meters te verantwoorden.

Gezien de trends en de leegstand in de binnenstad dient het beleid te worden gericht op het terugdringen van winkelvloeroppervlak en het compacter maken van een kwalitatief sterk kernwinkelgebied. Zowel op regionaal als lokaal niveau moet hier aandacht aan worden besteed.

ECONOMISCHE DYNAMIEK

2.6 VRIJETIJDECONOMIE

ONTWIKKELINGEN

Het is een algemene trend dat toerisme in eigen land aan populariteit wint. Vooral de vergrijzing is van grote invloed op recente en toekomstige trends in recreatie. De babyboomgeneratie is volwassen geworden in een tijd van toenemende welvaart en keuzevrijheid. Zij ondernemen daardoor meer dan de ouderen van vroeger. Bovendien zijn zij welvarender, mobieler en hoger opgeleid dan de ouderen van de generatie daarvoor.

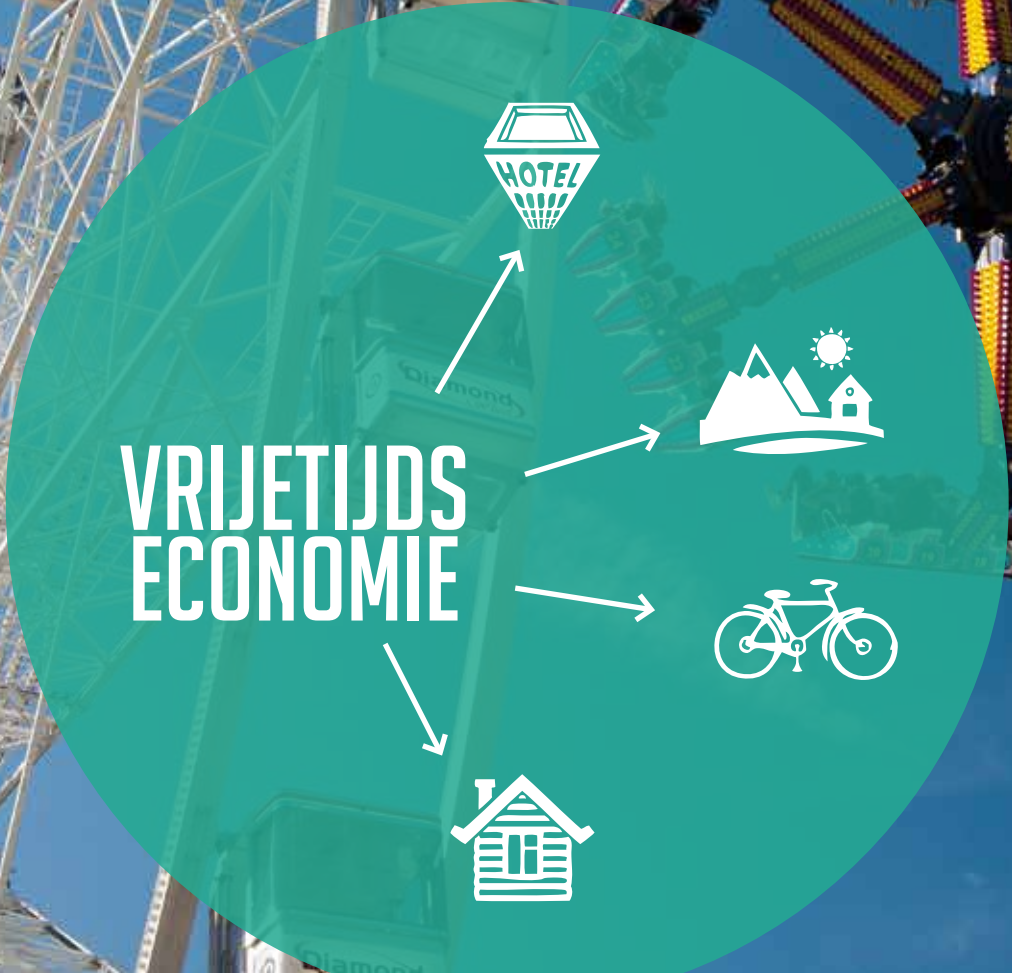
De ouderen van nu zijn zelfs zeer actief in hun vrije tijd en zoeken het vaker buitenshuis. Zij bezoeken musea en theaters en ontplooiën tal van andere recreatieve activiteiten. Door de vergrijzing neemt op korte termijn het aantal meerdaagse vakanties toe. Vrijtijdsactiviteiten als wandelen en fietsen winnen daarnaast aan populariteit. Innovaties als de elektrische fiets en toenemende beschikbaarheid van informatie, rustpunten, service en navigatiemiddelen stimuleren deze ontwikkeling. Daarnaast lijkt golfen een groeimarkt onder ouderen te blijven.

Door de vergrijzing ontstaat ook een toenemende vraag naar nieuwe producten en diensten rondom zorg, wellness en wellbeing. Deze ontwikkeling vraagt om een kwaliteitsverbetering in de verblijfsrecreatie. Daarnaast ontstaat er meer behoefte aan een aantrekkelijk aanbod van groenvoorzieningen, ontmoetingsmogelijkheden en overige vrijetijdsvoorzieningen in de buurt.

OPGAVE

Weert heeft op het gebied van de vrijetijdseconomie een enorme potentie. Het gebied Weert-West leent zich uitstekend voor een verdere uitbreiding van het toeristisch-recreatieve aanbod, zowel op het vlak van dag- als verblijfsrecreatie. Het onderscheidende toeristisch-recreatieve karakter van Midden-Limburg wordt met name bepaald door de variatie van toeristisch-recreatieve voorzieningen op relatief korte afstand van elkaar. Het aantal overnachtingen in Weert (circa 600.000 per jaar) kan daardoor nog flink oplopen. Vanuit de sector zelf zijn inmiddels meerder initiatieven, zowel de toevoeging van nieuwe hotels als ook voor vernieuwing en uitbreiding van bestaande parken (Vosseveen, IJzeren Man) met als focus de 'bovenkant van de markt'.

Ook kunnen vrijkomende agrarische gebouwen kansen bieden voor toeristisch-recreatief medegebruik.

2.7 DUURZAAMHEID

ONTWIKKELINGEN

Het klimaat verandert, de aarde warmt op. Dit komt mede door menselijk handelen zoals gebruik van fossiele brandstoffen en diverse industriële en agrarische activiteiten. Door de mondiale bevolkingsgroei en de ontwikkeling van de opkomende economieën neemt de wereldwijde vraag naar energie toe. Fossiele brandstoffen worden daardoor duurder en zullen uiteindelijk uitgeput raken.

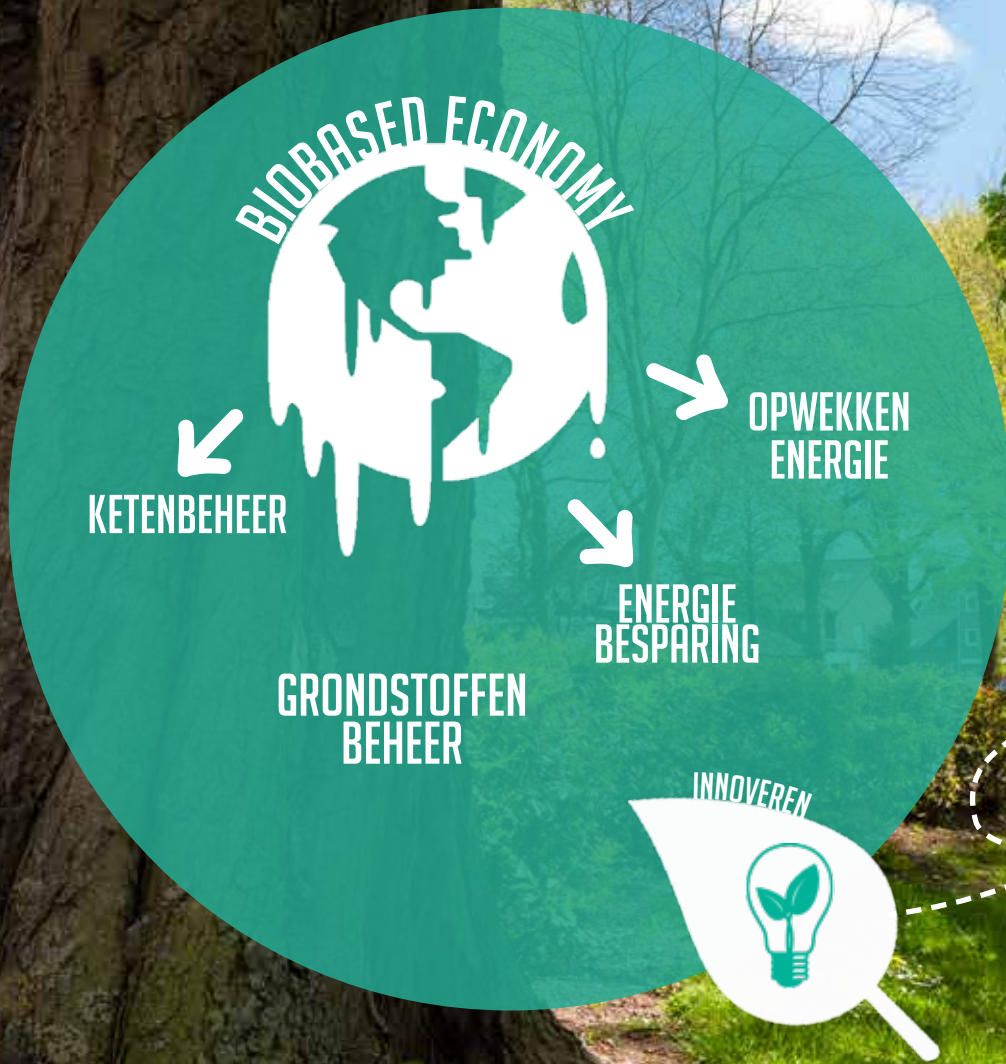
Bedrijven en overheden zijn de laatste jaren bezig met een verduurzaming van de bedrijfsvoering. Dit wordt enerzijds ingegeven vanuit een maatschappelijke verantwoordelijkheid en stijgende grondstofprijzen, maar anderzijds ook door de toenemende vraag van consumenten naar duurzaam geproduceerde producten (fairtrade, biologisch, etc.).

De toenemende aandacht voor duurzaamheid en maatschappelijk verantwoord ondernemen uit zich in ketenbeheer, een verantwoord grondstoffenbeheer, een efficiënter gebruik van energie, energiebesparing en het opwekken en gebruiken van duurzame energie. Als antwoord op verantwoord grondstoffengebruik is er de laatste jaren een sterke ontwikkeling zichtbaar richting een 'biobased economy'.

Nederland heeft een sterk energie en materiaal-intensieve economie en doet relatief weinig aan vernieuwing gericht op duurzamere producten en productieprocessen. Een goed functionerend innovatiesysteem bestaat uit meerdere elementen, maar vooral ondernemerschap, investeren in kennis en de verspreiding van kennis zijn cruciaal. Het is een uitdrukkelijk (economische) uitdaging voor de komende jaren de economieën in de regio duurzamer te maken. De regio die dat niet lukt, verliest aan concurrentiekracht.

OPGAVE

Duurzaamheid komt terug in alle facetten binnen de ruimtelijk-economische dynamiek van een stad, maar is nog maar beperkt op integrale wijze verankerd in het gemeentelijke (uitvoerings)beleid. De potentie, ook vanuit het oogpunt van het stimuleren van de Weerter economie, is bijzonder groot. Investeren in duurzaamheid kan economisch heel aantrekkelijk zijn. Duurzaamheid speelt een rol als economische motor; innoveren, faciliteren en stimuleren is hier het credo. De relevantie van duurzaamheid als vestigingsklimaatfactor, in het bijzonder duurzame energie, gaat steeds groter worden, dus daar moet op geanticipeerd worden.

2.8 BELANG VAN DE (MAAK)INDUSTRIE

ONTWIKKELINGEN

De algemene teneur in Nederland is vaak dat 'we' geen (maak)industrie meer hebben. Daarmee is de maakindustrie een ondergeschoven kindje geworden. Nederland beschikt echter over een zeer interessant palet aan maakbedrijven, die gezamenlijk een belangrijke aandeel hebben in het Bruto Nationaal Product.

De (maak)industrie is qua arbeidsvolume nog steeds de op één na grootste sector (na de dienstensector). Het is een sector die daarbij een grote uitstraling heeft naar het overige bedrijfsleven. Zo levert één baan in de industrie één tot anderhalve baan op in andere sectoren, bijvoorbeeld in de dienstverlening of de transport. Daarnaast is de industriële export goed voor 55% van de totale export en vormt daarmee de motor van de Nederlandse economie.

Het is van doorslaggevend belang dat de Nederlandse industrie zich blijft ontwikkelen om het hoofd te bieden aan groeiende concurrentie en nieuwe uitdagingen. Voorbeelden hiervan zijn grondstoffenschaarste, de ontwikkeling van het aantal koopkrachtige consumenten in West-Europa en het vinden van gekwalificeerd personeel. Innovatie is de sleutel voor de Nederlandse industrie om haar concurrentiekracht op peil te houden.

OPGAVE

De (maak)industrie is in economisch opzicht van groot belang, 25% van de toegevoegde waarde in de Weerter economie wordt bepaald door deze sector. De potentie is daarbij in combinatie met bijvoorbeeld concepten als biobased economy enorm. Vanuit de economische structuurversterking is het aanbevelenswaardig om de bedrijven die in de (maak)industrie werkzaam zijn optimaal te faciliteren. Grote uitdagingen liggen op het vlak van de vervanging van uitstromend gekwalificeerd personeel en op het behoud van kennis dat deze uitstromers dreigen mee te nemen. Daarnaast is het van belang de investeringsbereidheid van ondernemers te blijven prikkelen, uit het onderzoek van AldusWillem blijkt dat deze achterblijft in Weert. Ga op zoek naar cross-overs met andere bedrijfskolommen. Bijvoorbeeld de verbinding met de primaire sector vanuit de maakindustrie. De gemeente kan daar een faciliterende en verbindende rol in spelen.

**OP ÉÉN NA
GROOTSTE SECTOR**

**UITSTRALING
NAAR OVERIGE
BEDRIJVSLEVEN**

**INDUSTRIËLE EXPORT
55% TOTALE EXPORT**

**MAAKINDUSTRIE
36% TGW**

**OPTIMAAL
FACILITEREN**

2.9 BELANG VAN DE AGROSECTOR

ONTWIKKELINGEN

De totale agrarische sector is belangrijk voor de regionale economische activiteiten. Het primaire agrarische bedrijf maakt maar een gering deel van uit; circa 2% van de beroepsbevolking en toegevoegde waarde. In het totale agrocomplex is in Weert een veel hoger percentage van de beroepsbevolking werkzaam. Het aantal primaire bedrijven zal afnemen, maar in economische omvang blijft de primaire sector nagenoeg gelijk als gevolg van de schaalvergroting. De schaalvergroting in de primaire sector heeft vanwege de verwevenheid met de bedrijfskolom -de schakel van ondernemingen die samenwerken aan de totstandkoming van een bepaald eindproduct- een positief effect op de groei van agrarisch gerelateerde bedrijven. Daarnaast zullen ook landbouwversterkende maatregelen/ verbredingsactiviteiten, verduurzaming en de ontwikkeling van nieuwe productieconcepten van invloed zijn op de ontwikkeling van de totale agrosector. De agrarische sector kan met recht beschouwd worden als de economische motor van het buitengebied van Weert. De komende anderhalve decennia zal veel transformatie plaatsvinden van agrarische erven naar een woon-, werk-, recreatie- of zorgfunctie. Provincies en gemeenten zien vrijkomende locaties in toenemende mate als een kans voor (economische) revitalisering van het landelijk gebied. Gezien de omvang van de transformaties en de verwachte leegstand zullen deze kansen in de toekomst alleen maar groter en belangrijker worden.

OPGAVE

In 2030 telt Weert naar verwachting nog een kleine honderdtal agrarische productiebedrijven en stabiliseert de bruto toegevoegde waarde rondom € 40 miljoen. Voor een deel gaat het om zeer grote, zelfstandige ondernemingen die produceren voor de wereldmarkt en concurreren op kostprijs. Andere bedrijven zullen op allerlei manieren samenwerken om (schaal)voordelen te realiseren. Een beperkt aantal bedrijven zal vanuit verbrede land- en tuinbouw nichemarkten bedienen.

Het perspectief voor deze bedrijven is gemiddeld genomen goed. Om zich te handhaven dient de focus de komende jaren te liggen op strategische kansen voor economische groei:

- meer met minder;
- hogere toegevoegde waarde.

Een stevige opgave, al beschikt de gemeente Weert al van oudsher over die unieke kracht; het totale agrifood-cluster omvat de gehele agrifood-keten en sectoren en branches waarmee deze keten samen waarde creëert zoals bouw, ICT, dienstverlening, metaal- en elektrotechniek. Samenwerking tussen de maakindustrie, agrarische toelevering/verwerking en de primaire sector biedt in Weert kansen om via cross-sectorale innovatie zich nog verder te ontwikkelen waardoor meer toegevoegde waarde in Weert gegenereerd wordt. Weert wordt een belangrijk toepassingsgebied voor nieuwe producten, technieken en concepten, zowel in de foodketen als in de opwaardering tot groene inhoudsstoffen.

CROSS-SECTORALE INNOVATIE

2.10 VERANDERENDE ROL OVERHEID

ONTWIKKELINGEN

De essentie van de veranderende verhouding tussen de gemeente en samenleving is dat de publieke taak in toenemende mate een publieke zaak is geworden. Het is een zaak van burgers, ondernemers, zorginstellingen, kennisinstellingen en woningcorporaties. Voortdurend ontstaan nieuwe maatschappelijke initiatieven en samenwerkingsverbanden.

Een belangrijke trend is de opkomst van 'de participatie samenleving'. De participatie samenleving is gestoeld op een grotere betrokkenheid van burgers en bedrijven bij de leefomgeving. Alles wijst erop dat de samenleving zichzelf opnieuw organiseert en vorm geeft. Veel van deze initiatieven zijn voor de samenleving en economische ontwikkeling van essentieel belang, maar voegen zich nauwelijks naar gemeentelijke procedures en structuren. Dit vraagt om een andere rol en taakopvatting van de gemeenten.

Gemeenten moeten tot een nieuwe opstelling komen, maatschappelijke initiatieven erkennen en waarderen, een ruimere definitie van publieke zaak ontwikkelen en durven te experimenteren met nieuwe werkwijzen. Juist als aanjager voor het creëren van een duurzame en economisch vitale stad dient de overheid te participeren in ondersteuning van zzp'ers, regionale innovatiesystemen en innovatienetwerken te faciliteren.

OPGAVE

Het leven in Weert speelt zich niet meer af binnen de gemeentegrenzen. Het woon-, werk- en leefgebied van mensen en het gebied waarbinnen bedrijven en instellingen relaties onderhouden is minimaal op de schaal van de regio. Weert kan haar taak alleen verrichten in samenwerking met een veelheid aan andere partijen, belangenorganisaties, binnen hun grondgebied en daarbuiten. Hierbij hebben ze nadrukkelijk ook de burgers nodig die in deze participatiemaatschappij. De samenwerking met andere gemeenten speelt zich af op meerdere schaalniveaus.

De gemeente wordt serieus aangesproken op haar adaptieve vermogen vanwege de opkomst van de participatiesamenleving en de nieuwe rol in de zorgsector. In toenemende mate wordt de toekomst van de economie van Weert sterk afhankelijk van haar wendbaarheid om samen met de publieke en private samenwerkingsverbanden succesvol in te spelen op de trends en ontwikkelingen. Eén van de onderdelen daarbinnen kan zijn om samen met de partners binnen de regio de economische (handels)relatie met Brainport Eindhoven kritisch te beschouwen. Vanuit het principe van 'borrowed size' is de potentie enorm, maar de beleidsambitie om meer samen te werken met Eindhoven bestaat al veel langer en de huidige cijfers laten zien dat de relatie tussen Eindhoven en Weert van ondergeschikt belang is. Daarnaast is ook het doorzetten en intensiveren van de samenwerking van Keyport 2020 een belangrijke.

De gemeente zou in toenemende mate moeten faciliteren, experimenteren en aanjagen. Hierbij is het van belang dat soms risico's genomen moeten worden, waarbij de conclusie kan zijn dat het beleid of de uitvoering te wensen overlaat. Tegelijkertijd dient de overheid ook nadrukkelijk een verantwoordelijkheid neer te leggen bij de ondernemers.

PUBLIEK PRIVATE SAMENWERKING

COLOFON:

Teksten:

Rogier Crusio, Partners RO
Raymon Blondel en Pierre Heuts, gemeente Weert

Vormgeving omslag en binnenwerk:

Sabine Brankaert, gemeente Weert

Druk:

Drukkerij DSW

Beelden:

Irene van Wel
Dion Huiberts
Smile fotografie
Gerard Teunisse
René Dwars makelaardij

Icons:

TukTuk design
Luca Vinci
Andi Simons
Ben King
Eli Kleppe
Rachel Harris
Desbenoit
Creative Stall
Roy Verhaag
James VanDyke
Muharrem Fevzi Çelik
Stephen Borengasser
iconsmind.com
Warpaint Media Inc.
Luis Prado
Ilias Ismanalijev
Yuvika Koul
Diego Naive
misirlou
Mourad Mokrane
Bybzee
Max Cougar Oswald & Nihir Shah

Gemeente Weert
Postbus 950
6000 AZ Weert